

Vastuullisuuden vaatimukset ja mahdollisuudet yrityksille

KTM Helmi Jyrkkänen & YTT Miikka Salo

JYU.WISDOM

GRADIA

jamk | Jyväskylän ammattikorkeakoulu

poke
POHOISEN KESKI-SUOMEN
AMMATTIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Materiaalin kuvaus

- Materiaalin tavoite: Kuulija saa käsityksen siitä, millaisia muutoksia yritysten liiketoimintaympäristössä on tapahtumassa, ja miksi vastuullisuustoimet ovat tärkeitä kaiken kokoisille yrityksille.
- Materiaalin kohderyhmä: yrittäjät ja yritysten työntekijät, yritystoimintaa suunnittelevat, korkeakouluopiskelijat.
- Materiaalin sisältö: Vastuullisuuden osa-alueet, sääntely ja mahdollisuudet. Linkkejä lisämateriaaleihin. Kaksi tehtävää.
- Ohjeistus: Materiaalia voi käyttää itsenäisesti tai yhdistämällä laajempaan vastuullisuuskoulutukseen. Huomaathan, että esitys on valmisteltu keväällä 2023 – sääntely kehittyy jatkuvasti, joten tarkista ajantasainen tilanne.
- Arvio materiaalin läpikäymiseen kuluva ajasta: 20 minuuttia + keskustelu ja tehtävät.

Lisenssiehdot

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä.

Diasettiin liittyvä video

<https://m3.jyu.fi/jyumv/ohjelmat/science/muut/polku-2.0/vastuullisuus-yrityksen-arjessa-verkkototeutuksen-tallenteet/recording-04-07-2023-12.32>

Vastuullisuuden osa-alueet

Taloudellinen vastuu

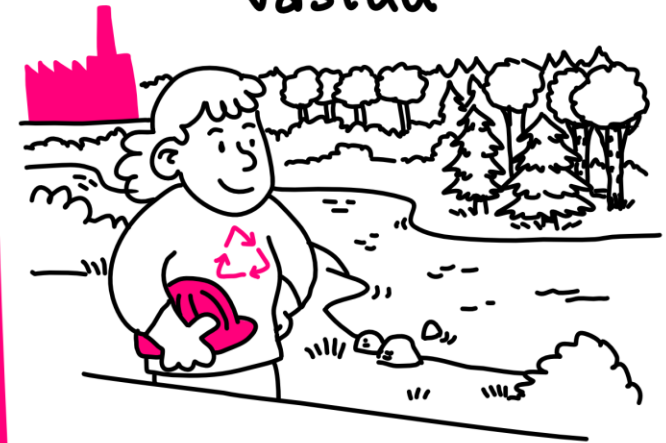
- Kannattavuus ja kilpailukyky
- Taloudellinen vakaus
- Hyvä hallintotapa
- Taloudellisen hyvinvoinnin tuottaminen yhteiskunnassa

Sosiaalinen vastuu

- Työhyvinvointi, -turvallisuus ja koulutus
- Reilut toimintatavat
- Kuluttajansuoja
- Ihmisoikeuksien suojeleminen

Ympäristö- vastuu

- Päästöjen ehkäiseminen ja minimointi
- Saasteiden ehkäiseminen
- Luonnonvarojen kestävä käyttö
- Luonnonsuojelu ja ekosysteemien ennallistaminen

Kiristytvä sääntely 1/2

- Vapaaehtoiset yritys vastuutoimet eivät ole tuottaneet riittäviä tuloksia, minkä vuoksi sääntelyä lisätään.
- Tällä hetkellä tärkeimpiä EU:n säädöksiä ovat yritys vastuudirektiivi (valmistelussa), taksonomia-asetus ja kestävyysraportointidirektiivi.
- Yritys vastuudirektiiviehdotuksessa on mukana huolellisuusvelvoite, joka edellyttäisi yrityksiä tunnistamaan ja ehkäisemään haitallisia vaikutuksia koko arvoketjussaan.

Kiristytävä sääntely 2/2

- Taksonomia-asetus tarjoaa yhteiset kriteerit sille, millainen taloudellinen toiminta katsotaan kestäväksi. Taksonomiassa on kuusi ympäristötavoitetta:
 - Ilmastonmuutoksen hillintä
 - Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
 - Vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojeleminen
 - Siirtyminen kiertotalouteen
 - Ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen
 - Biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeleminen ja ennallistaminen.
- Kestävyyseraportointidirektiivi tulee edellyttämään yhteisen standardin mukaista vastuullisuusraportointia entistä laajemmalla joukolla yrityksiä.

KEITÄ EU-SÄÄNTELY KOSKEE?

Yritysvastuudirektiivi
ja huolellisuusvelvoite
(ehdotus)

Suuryritykset

Henkilöstö

+

Liikevaihto

Riskialoilla toimivat
yritykset, jos:

Henkilöstö

+

Liikevaihto

Kestävyys-
raportointi-
direktiivi

Suuret yritykset,
jos 2/3 endoista:

Henkilöstö

Liikevaihto

Tase

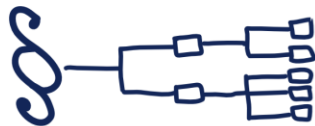
Pörssiin listatut yritykset, jos:

Henkilöstö

Pankit ja vakuutusyhtiöt

Taksonomia-asetus

Sama kuin kestävyysraportointidirektiivi

Ympäristöväittämädirektiivi /
Green claims (ehdotus)

Kaikki yritykset, jos

Henkilöstö

+

Liikevaihto

Mikä tekee tuotteesta vastuullisen?

Mikä tekee tuotteesta vastuullisen verrattuna muihin vastaaviin tuotteisiin?

Valitse enintään neljä, vastuullisuuden kannalta mielestäsi tärkeintä asiaa.

YHTEENSÄ 2022 (n=1001)

Riskit ja riskienhallinta

- Riskialojen tulevaisuus (esim. tekstiili- ja kaivosteollisuus)
- Toimitusketjut, materiaalien saatavuus
 - Ilmastoriskit, luonnonvarojen ylikulutus
- Kilpailutuksissa menestyminen
- Rahoituksen saatavuus ja ehdot
- Maine, tai maineen menettäminen

Kustannussäästöt

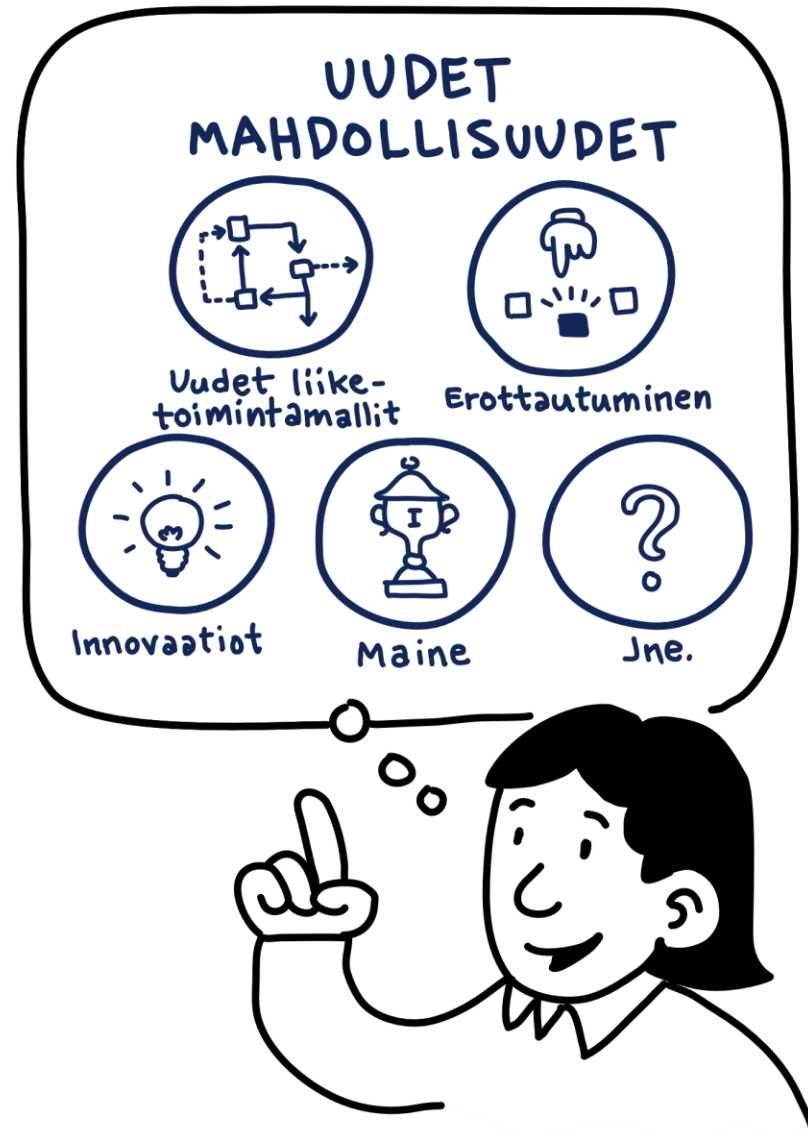
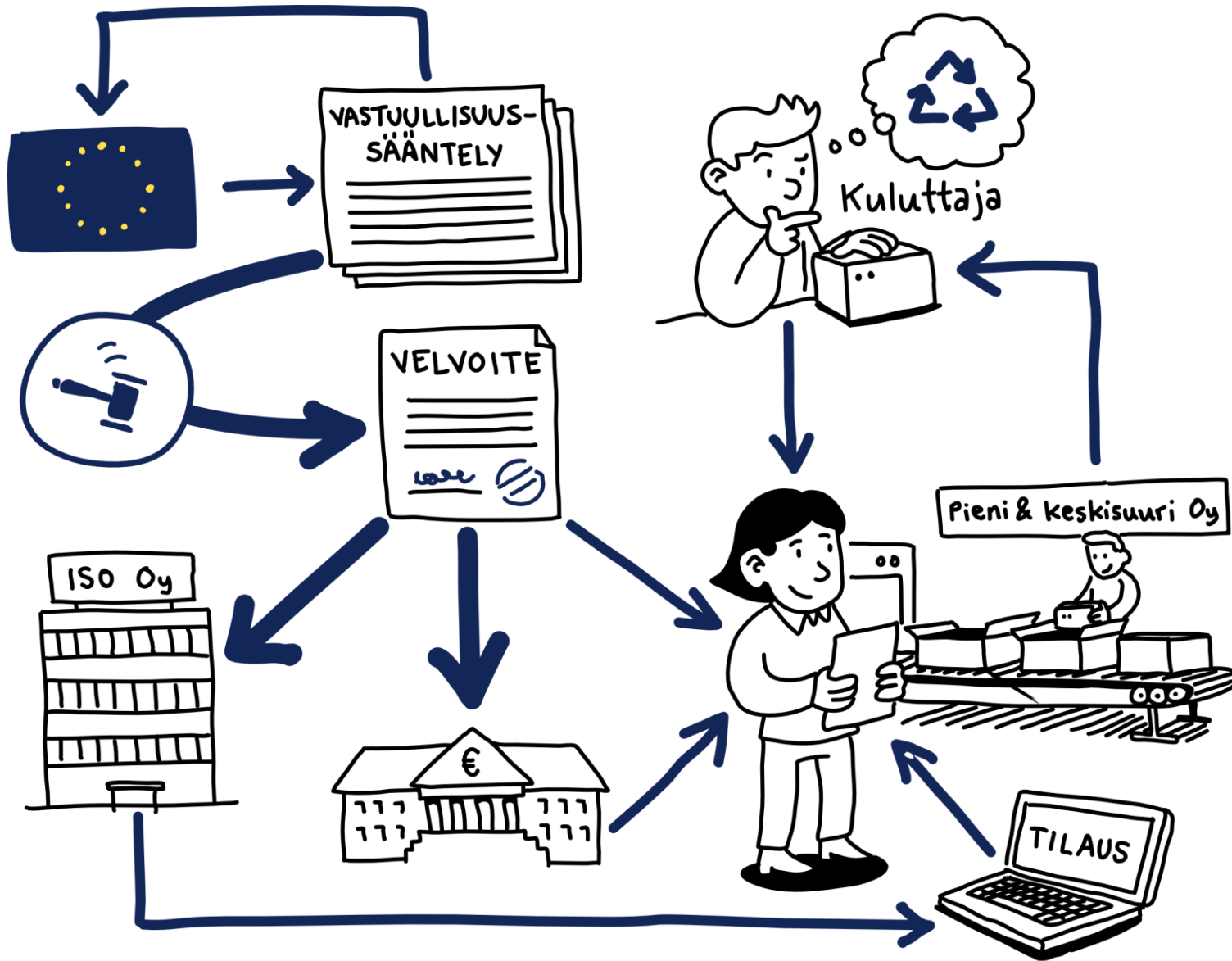
- Energiankulutus
- Vedenkulutus
- Jättemaksut
- Materiaalitehokkuus
- Logistiikkakustannukset

Imago ja arvot

- Brändin arvostus ja yrityksen maine
- Työnantajamielikuva
- Yrityksen omien arvojen toteuttaminen

Pk-vastuullisuusbarometri

- Elinkeinoelämän keskusliitto teetti vuonna 2021 ensimmäisen pk-vastuullisuusbarometrin
- Tiedote ja tulokset ovat saatavilla EK:n verkkosivuilla:
[Henkilöstö on pk-työnantajien tärkein vastuullisuuden osa-alue](#)
- Barometrissa odotetaan päivitettyä versiota syksyllä 2023.

Pohdittavaksi

- Millaisia vaatimuksia ja mahdollisuuksia omalle alallesi ja omaan yritykseesi kohdistuu?
- Miten vastuullisuuden mahdollisuuksia voitaisiin hyödyntää?

Lue lisää

- Helsingin seudun kauppakamari (2023): [Jäsenyritysten vastuullisuuskartoitus](#)
 - Tuoretta tietoa yritysten vastuullisuusnäkemyksistä.
- FIBS (2022): [Tiedolla vai tunteella – miten suomalaiset kuluttajat tekevät vastuullisia tuotevalintoja?](#)
 - Tietoa siitä, miten vastuullisuus ohjaa kulutuspäätöksiä.

Tehtävä: toimintaan vaikuttavat tekijät

Yrityksen toimintaan voivat vaikuttaa erilaiset ulkoiset tekijät, kuten lainsäädäntö, tuotantoon liittyvät riskit, kustannusten nousu tai rahoituksen saatavuus.

- 1. Listaa, mitkä ulkoiset tekijät vaikuttavat yrityksen toimintaan ja miten?** Liittyvätkö ne jollain tavalla vastuullisuuteen? Muista huomioida erilaisten vaatimusten ohella myös mahdollisuudet liiketoiminnan kehittämiseen.

Lisäksi toimintaan vaikuttavat tietenkin yrityksen sidosryhmät, esimerkiksi asiakkaat, tavarantoimittajat, rahoittajat, kilpailijat ja työntekijät. Osalla on suoraa valtaa, toisilla enemmänkin intressejä ja odotuksia toimintaa kohtaan.

- 2. Listaa yrityksen keskeiset sidosryhmät. Millaisia odotuksia tai vaikutuksia heillä on toimintaan? Onko heillä odotuksia yrityksen vastuullisuudesta?**

Tehtävä: motiivit vastuullisuustyölle

Vastuullisuustyön alussa kannattaa selvittää yrityksen motiivi vastuullisuustekoihin. Kun perustelut ovat selkeät, on helpompi varata toimenpiteisiin tarvittavat resurssit ja toteuttaa niitä.

- 1. Pohdi ensin yrityksen arvoja.** Mitkä ovat tärkeimmät arvot, ja miten ne näkyvät yrityksen toiminnassa ja arjessa?
- 2. Muotoile sitten motiivi yrityksen vastuullisuustyölle,** joko ranskalaisin viivoin tai yhtenäisenä virkkeenä. Liittyykö motiivi yrityksen arvoihin, sidosryhmiin tai muihin ulkoisiin tekijöihin? Onko kyse esimerkiksi kilpailuedusta, liiketoiminnan kehittämisestä, maineen rakentamisesta vai riskienhallinnasta?